

MET DE NAAM GODS IN STERVENSNOOD

IETS OVER HET
DERDE GEBOD

DOOR Ds. J. OVERDUIN

Wanneer we het derde gebod noemen, dan denken we meestal uitsluitend aan vloeken en lichtvaardig zweren en meineed. Of we gaan met de catechismus nog wat verder: We moeten ook de vloeker vermanen, we moeten „het vloeken en zweren helpen weren en verbieden.“

Door dit laatste wordt onze zonde tegen het derde gebod nogal duidelijk. Gelukkig vloeken onze orthodoxe Christenen niet of heel weinig. En vals of lichtvaardig zweren komt ook niet elke dag voor in het leven van een „normaal“ christen. Zo gezien, zou onze schuld ten aanzien van het derde gebod alleen hierin bestaan, dat we veel te ontrouw zijn in het getuigen tegen het vloeken. Valse schaamte en gebrek aan moed om voor de Naam van onzen God uit te komen, zou de hoofdzaak van onze schuld zijn. Een indirecte schuld. Als we inderdaad denken, dat we hiermee zo ongeveer alles gezegd hebben van het derde gebod en, dat onze schuld hoofdzakelijk „indirecte“ schuld is, dan hebben we toch nog niet veel verstaan van de geweldige inhoud van het derde gebod. Immers dit gebod luidt aldus: „Gij zult de Naam des Heren uws Gods niet ijdelijk gebruiken.“ Er staat eigenlijk: „Gij zult de Naam des Heren niet in het ijdele opheffen.“ Zo maar, zonder zin en zonder doel die Naam opheffen, gebruiken. Die Naam ergens willekeurig heenbrengen, zodat het ijdel en zinloos is.

En nu zullen we direct maar zeggen, wat dat zeggen wil. Alles, wat we niet terugbrengen bij God, wordt ons tot een vloek,

een aanklacht. Alles wat niet weer bij God terecht komt, is zinloos en ijdel en doelloos, dat verstilt en loopt dood. Dit alleen is leven en bloei en heerlijkheid: „Uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen.“ Wanneer wij met onze smart niet bij God uitkomen en die smart opheffen tot Hem, dan vergaan we in die smart. Dan komen we in stervensnood. Wanneer we ons huwelijk niet bij God brengen, dan wordt dat huwelijk uiteindelijk tot een vloek. Wanneer we onze kinderen, ons bezit, onze gezondheid, onze gaven niet leggen in Gods handen, dan worden eenmaal al die gaven tot eeuwig-ondragelijke lasten, dan maken we van die „deugden“ één grote nood. Dan verkeren we in stervensnood.

Zo is het met alles. Wij bezwijken soms onder onze voorrechten, omdat ze nog niet in Gods heiligdom gebracht zijn, omdat ze nog onze voorrechten zijn inplaats van Gods voorrechten. Dan verstaan we Paulus nog niet „bezitten als niet bezittende“, dan verstaan we niet om alles „in den Here“ te bezitten of door het geloof te bezitten. Dan zijn we nog slachtoffer van dit alles inplaats van koning. We kunnen verdrinken in de zee van Gods gaven en we kunnen verstikken onder de bergen van Gods goedgunstigheden. Alles, wat we niet door het geloof in Christus beleden en ervaren, wordt een „gestadige dood.“

Maar zó staat het nu ook met de grootste gave Gods: Zijn Naam! Zijn Naam, Zijn Zelfbekendmaking, Zijn Zelfbenoeming, Zijn Zelfmededeling, Zijn Zelfovergave, Zijn Zelfopenbaring, of hoe gij het nog meer 30

noemen wilt. Wat een genade, dat God in Zijn Naam Zijn aangezicht naar ons heeft toegekeerd. Zijn Naam kunnen we overal lezen. De sterrenhemel straalt Zijn almachtige Naam uit. Gij kunt uw hand niet uitstrekken, of gij tast Zijn Naam, uw ogen niet openen of gij ziet Zijn Naam. Het vallend blad, dat neerritselt, fluistert er zacht van. De kale boomstammen getuigen er onverbiddelijk van. Sneeuw en hagel, storm en stilte, berg en zee, de armoede van de winter en de zware weelde van de zomer, ze spellen allen op eigen wijze de Naam Gods.

„Hoe heerlijk is Uw Naam op de ganse aarde.“ „Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen.“ Zó is God Zijn Naam kwijt in de natuur. Guido Gezelle heeft Gods Naam gehoord in al wat leeft en zich beweegt:

Als de ziele luistert
spreekt het al een taal dat leeft,
't lijkigste gefluister
ook en taal en teeken heeft:
blaren van de boomen
kouten met malkaar gezwind,
baren in de stroomen
klappen luide en welgezind,
wind en wee en wolken,
wegelen van Gods heiligen voet,
talen en vertolken,
't diepgedoken Woord zoo zoet...
als de ziele luistert.

En zelfs het schrijverke, dat „krinkelende winkelende waterding“ zal de „botte“ mens onthullen: Gods Naam. Wat kan het schrijverke in het water anders antwoorden op de vraag: „Wat schrijft gij zoo zeer?“, dan dit éne:

Wij schrijven, en kunt gij die lesse toch niet lezen, en zijt gij zoo bot?
Wij schrijven, herschrijven en schrijven nóg,
den heiligen Name van God!

Dit is nu de vervulling van het derde gebod, om die heilige Naam in de natuur op te heffen tot God, den Naamdrager. De dichter van Ps. 19 brengt Gods Naam aanbeddend terug tot God. Het is zonde der „botheid“, Gods Naam in de natuur zo maar als waardeloos te laten liggen. God spreekt in de natuur, Hij deelt zich mede, Hij openbaart zich, Hij noemt Zijn Naam, opdat wij die Naam aanbeddend aan Zijn

voeten neerleggen.

Maar zolang we Gods Naam (openbaring) niet door het geloof hebben teruggebracht bij God, klaagt die Naam ons aan, stelt die Naam ons verantwoordelijk en in de schuld. Die Naam Gods is een talent, dat nooit in een zweetdoek verborgen mag worden. Zodra God Zijn Naam, Zijn bekendmaking, kwijt is aan de mens, staan we in een schuld bij God, de schuld der beantwoording „opdat niemand te verontschuldigen zou zijn.“ En hoe menigmaal zien we niet door de schepping heen naar den Schepper; dan is de natuur door ons ongeloof een gesloten boek, dan is de gave Gods ons meer waard dan de Gever. Dan komen we in stervensnood, want Gods Naam doet ons altijd wat, omdat Christus ons altijd wat doet: vloek of zegen, dood of leven.

Dit geldt nu ook voor de Naam Gods in de geschiedenis van het grote wereldleven en van ons eigen kleine leventje. Gods Woord leert ons de historie profetisch te lezen, d.w.z., in die geschiedenis „Gods voetstappen te horen.“ Jesaja zegt zelfs tot Israël in haar nood en verlossing: „Zie hier is uw God.“ In die levensleiding openbaart God zich, noemt Hij Zichzelf de Almachtige en Getrouwe en Rechtvaardige en Genadige. Zo schrijft God Zijn Naam in ons aller leven. Dikwijls, wellicht meestal, is Zijn Naam: Wonder! Breng nu die Naam aanbeddend terug en leg die voor Zijn voeten. Vandaag leert gij Zijn Naam: De Barmhartige en morgen: de Souvereine en overmorgen: de Heilige. Geloof is zien en lezen. Ongeloof is blindheid en geestelijk analphabetsisme. Het ongeloof laat Gods Naam omkomen in de gave Gods en in de oordelen Gods. Beter gezegd — want Gods Naam komt nooit om, maar wij komen om — die Naam Gods klaagt ons aan en verdoemt ons.

Met de Naam des Heren in stervensnood. „Here, behoud mij, want ik verga“ en „Kom mijn ongelovigheid te hulp.“ Leven is eigenlijk Gods Naam lezen, in het drinken van een kop koffie en in het aansteken van je sigaar. Dat is toch 'n wonder Gods van ontferming. Leef, breng die wondere Naam aanbeddend terug. Zijn Naam is „lankmoedig“, als gij een wandeling maakt, is „wijsheid“ als ge uw arbeid aanvat, is „Bewaarder Israëls“ als gij slapen gaat, is

„Getrouw“ als gij ziek zijt. Dat is het leven in het leven.

Maar in dat alles blijft Zijn Naam Wonder, onbegrijpelijk en ondoorgrondelijk. Met ons verstand en onze wil en ons gevoel komen we met Gods Naam nooit „klaar.“ We komen nooit boven Zijn Naam uit, we moeten er onder blijven. Begrijpen en geestelijk „onder de knie krijgen“, dat willen we. Maar dat kan met Gods Naam (Gods openbaring) nooit. Hier past alleen te geloven en te aanbidden. Wij kennen Zijn Naam als de onbegrijpelijke en als de onnaspeurlijke. Daarom is de enig-juiste houding: gelovig aanbidden. „Grijp het onbegrepen aan.“

Als we dit maar meer verstonden, zou Gods Naam niet zulk een ondragelijke last voor ons worden. Wat zijn er een mensen, die God „kennen“ als de Heilige en de Barmhartige in Christus, en toch in stervensnood blijven, doordat zij die Naam Gods laten steken in hun zondeleven en in hun schuld-besef en in hun gebrokenheid. Zij sjouwen met Gods Naam als een pijnlijke last van het ene eind van hun leven naar het andere eind. Ze blijven met Gods Naam steken in hun ziel. Ze beseffen niet, dat er maar één antwoord is op de bange vraag: Heer waar dan heen, met Uw Naam? Dit éne antwoord: Tot U alleen! Als we er niet uitkomen, als we het benauwd krijgen met Gods heilige barmhartige Naam, als die Naam ons leven, ook ons geestelijk leven, veroordeelt en te licht bevindt, dan blijft er niets anders over om die Naam met onze veroordeling bij God terug te brengen. „Tot U alleen,“ anders blijven we in stervensnood. Ja, het gaat erom, dat we niets anders kunnen doen, dan Gods Naam vol ontferming over te houden. Die Naam geeft de doorslag. Met die Naam kunnen wij bij God alleen terecht. God vasthouden bij Zijn eigen Naam. De hemel veroveren met het enige wapen, dat God ons geeft: Zijn Naam. Dat is pleiten en niets anders dan pleiten op Zijn Naam. „Doe het, o God, terwille van Uw Naam.“ God is alleen te spreken bij het horen van Zijn eigen Naam, Zijn Verbondsnaam, de Naam van Jezus Christus. Dan behoeven we niet alleen te bedelen, dan mogen we eisen. „Eis van Mij vrijmoedig, op Mijn trouw Verbond“, in Mijn Naam. In de Naam van Christus Jezus hebben we de „toegang met vrijmoedigheid en ver-

trouwen.“ In dat éne: In de Naam van Jezus, ligt onze totale veroordeling en vernedering en tegelijk ons enig behoud en onze enige vrijspraak. Dit is onze enige rechtsgrond. De Here verlangt niets van ons. Hij verlangt alleen, dat wij met niets dan Zijn Naam tot Hem komen.

Alles moet ons ook ontzinken, niets mogen we overhouden dan Zijn Woord en belofte en eed en Naam. Dat is genade, dat is „door het geloof alleen.“ De nood van ons geestelijk leven is menigmaal deze, dat we nog verwachting hebben van ons zelf, onze goede voornemens, ons gebed, ons schuld-besef en zoveel meer naast de verwachting van Gods Naam. Het is niet: God èn onze vroomheid, maar God alleen, en daarin moet onze vroomheid bestaan. „Beroemt u in Zijn heilige Naam.“

Ach, er zijn nog zoveel mensen, die niet pleiten bij den Here op Zijn Naam en daarom weten, dat ze Gods kinderen zijn. 't Is hun „veel te groot en te wonderlijk.“ Dat hebben zij toch niet verdiend en daar hebben zij het toch niet naar gemaakt. Ze blijven met Gods Naam steken in de onvolkomenheid en verdorvenheid van hun leven. En willen toch eerst wat minder onvolkomen en wat minder verdorven zijn om zo maar vrijmoedig Gods genade zich toe te eigenen. Dat is ongeloof en hoogmoed. Dat is stervensnood. Dat is van de mens, de vrome mens, nog enige verwachting hebben. Met en door Gods Naam leven, is alleen die Naam gelovig erkennen. Amen zeggen. Klein worden, steeds kleiner. Het wordt ook steeds onbegrijpelijker en daarom aanbidenswaardiger. Gelovig opheffen van Gods Naam, dat heeft Jezus gedaan, toen Hij onze vloekwaardige naam ter helle droeg en Gods Naam ten hemel droeg. Dat was vervulling van het derde gebod. Wat kunnen wij anders doen, dan onze naam loslaten, laten vallen in de hel, en Jezus' Naam aanbidend brengen aan de voeten des Vaders? „Uw Naam worde geheiligd.“ Als we door het geloof daaruit leven, zal God ons een nieuwe Naam geven, de familienaam van Jezus Christus. Dan leest God Zijn eigen Naam van ons leven af. En die Naam van God is een „sterke toren“, „een rotssteen“, een „burcht“, een „hoog vertrek“, een „Wonder“. Nu geen stervensnood meer, maar leven tot in eeuwigheid.

